

6. Infinitivy v závorkách nahrad'te přítomnými (budoucími) tvary oznamovacího způsobu.

Některé druhy hmyzu (přenášet) _____ nemoci. Oni to neradi (vidět) _____. Lidé si někdy zbytečně (nerozumět) _____, často se na sebe (rozzlobit) _____ pro maličkosti. Oni mi vždy (chtít) _____ pomoci. Rodiče mi ve všem (věřit) _____. Vegetariáni (nejíst) _____ maso. Děti na podzim (pouštět) _____ draky. Oni (dělat) _____, jako když to (nevidět a neslyšet) _____, ale zatím o tom dobře (vědět) _____. Na kraji lesa (křičet) _____ sojky. Mouchy (nesnášet) _____ průvan.

Řešení:

přenáší/přenášejí, **vidí**, nerozumí/nerozumějí, rozzlobí, **chtějí**, věří, **nejedí**, pouští/pouštějí, dělají, **nevidí** a neslyší, **vědí**, křičí, nesnášejí

Vyznačená slovesa jsou tzv. nepravidelná (*být, jíst, vědět, chtít, vidět, jít, mít*).

U sloves **4. třídy** vz. **sází** je v 3. os. pl. spisovná dubleta (*sází/sázejí, přenáší/přenášejí* apod.).

7. Infinitivy v závorkách nahrad'te tvary přičestí minulého.

Zubní lékař mi (vytrhnout) _____ bolavý zub. Čestní hosté (zaujmout) _____ místo na tribuně. Obránce (vykopnout) _____ míč z prázdné branky. Soud (přihlédnout) _____ k dobrému chování viníka. Auto (zahnout) _____ za roh. Policisté pachatele (dostihnout a zatknout) _____. Bylo ticho. Nikde se nic (nepohnout) _____. Stromky zasazené podél silnice (uschnout) _____ docela. (Usednout) _____ do křesla, aby (odpočnout si) _____. Jakmile žáci učitele (zahlédnout), _____ (rozběhnout se) _____ na svá místa.

Řešení:

vytrhl, zaujali, vykopl, přihlédl/přihlédnul, zahnulo, dostihli, zatkli/zatkнули, nepohnulo, uschly/uschnuly, usedl, odpočal/odpočinul si, zahlédli, rozběhli se

U sloves s dubletními tvary se jedná o **přechod mezi vzory 2. třídy** (tiskne, začne) → mine.

8. Slova v závorkách nahrad'te přítomnými tvary oznamovacího způsobu (pokud je to možné, užíjte dvojích tvarů).

Na jaře zahradníci (zrýt) _____, (uhrabat) _____ a (osít) _____ záhonky, (přivázat) _____ stromky k podpěrám a (ořezat) _____ zmrzlé větvičky. Tuto látku (nemoci) _____ žáci bez výkladu (zvládnout) _____. (Přát) _____ vám mnoho štěstí. Děti (klouzat se) _____ po zamrzlých loužích. Někteří lidé (pít) _____ příliš mnoho kávy. Říká se, že psi, kteří (štěkat) _____, (nekousat) _____. Každé ráno (pít) _____ trochu čaje. Všichni začátečníci obvykle (tápat) _____. Oni (chtít) _____ jít s tebou, ale počkej až se v klidu (najít) _____.

Řešení:

zryjí/zryjou, uhrabou, osejí/osejou, přivážou, ořežou/ají, nemohou/nemůžou, zvládnout, přeji/přeju, kloužou/klouzají, pijí/pijou, štekají, nekoušou/nekousají, piji/piju, tápou/tápají, chtějí, najedí

U dubletních tvarů se jedná o různé přechody mezi třídami nebo vzory téže třídy.

U sloves typu *kryt, kupovat* lze v 1. osobě jednotného čísla a 3. osobě čísla množného užit dva stylově rozlišené soubory koncovek: neutrální *-i* a *-í* vedle hovorových *-u* a *-ou*. Tvary jako: *zryjou, osejou, přeju, pijou, piju* jsou tedy hovorové (tzn. spisovné, ale určené pro mluvené projevy).

9. Nahrad'te infinitiv správnými tvary přítomného času (uved'te všechny možnosti).

Čestní lidé nikdy (nelhat) _____. Všichni naši studenti (podepsat) _____ dohodu. Přítomní (prokázat) _____ svou totožnost. Roztoky různé nasycenosti (vřít) _____ při různých teplotách. Stroj (příst) tenké vlákno lépe, než to (moci) _____ dokázat lidské ruce. Jsem tak unaven, že se sotva (vléci) _____. Zdá se, že sousedovy děti (stonat) _____, protože slyším jak často (plakat) _____. Počkejte na mě, až se (vykoupat, obléci, učesat) _____. (Vrzat) _____ nám dveře. Mám dost času, (nařezat) _____ a (naštípat) _____ třísky.

Řešení:

nelžou, podepíší/podepíšou, prokážou, vřou, předou, mohou/můžou, vleču, stůňou, pláčou, vykoupu/vykoupám, obleču, učešu/učesám, nařezou/nařezají, naštípou/naštípají

Jedná se o slovesa **1. třídy** různých vzorů. V 3. os. pl. je **základní koncovka -ou**.

Ke vzoru *mazat* náleží nepočetná skupina sloves, která se od ostatních sloves první slovesné třídy liší ve tvarech **1. osoby jednotného čísla a 3. osoby množného čísla**. U sloves zakončených v kmeni na *-š, -ž, -č* se někdy užívají zastarávající a poněkud knižní, resp. stylově vyšší koncovky *-í* a *-í* (*podepíší*). Koncovky *-u, -ou* se považují za neutrální (*podepíšou*)

Tvary sloves vzorů *mazat* a *brát*, které jsou tvořené od kmene minulého, jsou podobné tvarům 5. slovesné třídy (srov. *mazat – dělat, mazal – dělal*) a připodobnění obou typů proto často proniká i do tvarů přítomných (*učeše/učesá, učešou/učesají*apod.). Jedná se o přechod slovesných tvarů z 1. tř. k 5. třídě.

10. Slovesa v závorce užit'e v imperativu.

(Pomoci) _____ si sám. (Vědět) _____, že to zvládneš. (Jíst) _____ ovoce a zeleninu. Všichni si (vzít) _____ sváteční šaty. (Přihlásit se) _____ ke zkoušce. (Přivést) _____ ho teď sem. (Přijít) _____ brzy večer domů. (Vzít) _____ mě s sebou. (Sníst) _____ to všechno.

Řešení:

pomoz, věz, jez, vezměte, přihlas se, přivez, přijď, vezmi, sněz

16. Proved'te korekturu textu.

Která tiskárna ti **vytiskla** tak pěkné navštívenky? Byl tvůj kamarád **přijat** na vysokou školu? Byl **přitisknut** ke zdi a nemohl se ani pohnout. Čekala na jeho **objetí**. Dělali si starosti s **vypnutím** proudu, poněvadž potřebovali zkoušet nový přístroj. **Začali** se usmívat, protože pochopili její rozpaky. Když jsem si **odpočal/odpočinul**, pustil jsem se do práce. **Přijal** mě se strojenou zdvořilostí. **Pronajali** jsme si domek na celou dovolenou. V plánu nebyly **obsaženy** všechny body. Stará jabloň nám letos v létě **uschnula/uschla**. Nejdřív **se začal** bránit, potom ale doznal svoji vinu. **Vyzdvižení** peněz z banky mu dělalo potíže.

Správné tvary jsou označeny tučně.